

Handläggare
Jennie Argerich
08-508 266 68

Till
Exploateringsnämnden
2019-06-13

Uppföljning av arbetet enligt modell för socialt värdeskapande analys (SVA). Svar på skrivelse

Förslag till beslut

1. Exploateringsnämnden anser skrivelsen besvarad i enlighet med kontorets tjänsteutlåtande.

Johan Castwall
Förvaltningschef

Göran Carlberg
Avdelningschef

Sammanfattning

En skrivelse har inkommit från Clara Lindblom, Lisa Mörtlund, Rose-Marie Rooth och Jonathan Metzger (alla V) till exploateringsnämnden angående uppföljning av arbetet med modell för socialt värdeskapande analys (SVA). I skrivelsen ställs frågor kring inriktningen för modellen, kontorets arbete med att implementera modellen, tidplan för implementering och hur arbetet i pilotprojekt fortgår.

Exploateringsnämndens- och stadsbyggnadsnämndens framtagna modell för socialt värdeskapande analys syftar till att underlätta för exploaterings- och planprojekten att nå stadens mål om social hållbarhet genom att tillämpa ett socialt värdeskapande perspektiv i stadsbyggnadsprocessens alla skeden.

Upplägg för en modell för socialt värdeskapande analys (SVA) som fastställdes av exploateringsnämnden under 2018 utgör fortsatt inriktning för arbetet. Modellens ramverk utgörs av stadsbyggnadsprocessens skeden och översiktsplanens

stadsbyggnadsmål. Stadsbyggnadsmålen analyseras ur ett socialt värdeskapande perspektiv och slutsats av analys utgör senare underlag för effekt- och projektmål som ska bidra till socialt värdeskapande.

Modell för SVA innebär att byggaktörer involveras i stadens arbete med social hållbarhet, genom att markanvisade byggaktörer är med i processen med att fastställa projektspecifika effekt- och projektmål som bidrar till socialt värdeskapande. I Stockholms stads budget för 2019 anges att exploateringsnämnden ska styra mot ett socialt hållbart bostadsbyggande genom att främja konkurrensen mellan byggaktörer för att gynna innovationskraft och nya affärsmodeller. Nämnden arbetar för att nå detta mål bland annat genom att skapa forum för gemensamt lärande om socialt värdeskapande stadsutveckling mellan staden och byggaktörer.

Under året pågår fyra pilotprojekt som valts ut för att pröva modellen. Efter att utvärdering av pilotprojekten har gjorts är ambitionen att modellen implementeras i alla nystartade exploateringsprojekt från och med slutet av 2019.

Bakgrund

En skrivelse har inkommit från Clara Lindblom, Lisa Mörtlund, Rose-Marie Rooth och Jonathan Metzger (alla V) till exploateringsnämnden angående uppföljning av arbetet med modell för socialt värdeskapande analys (SVA). I denna ställs frågor kring kontorets arbete med att implementera modellen, tidplan för implementering och hur arbetet med att pröva modellen i pilotprojekt fortlöper. I skrivelsen uttrycks en undran kring att exploateringsnämnden i sin verksamhetsplan skrivit att modellen innebär att byggaktörer involveras i ett tidigare skede i planeringen

I skrivelsen framhålls att det skett en förskjutning i nämndens verksamhetsplan. Tidigare låg fokus på att finna metoder för att säkerställa en utveckling mot ett samhälle där alla människor har goda möjligheter till utveckling och hälsa samt tillgång till goda livsmiljöer. Nu är fokus på att i högre grad ”främja konkurrens” och ”nya affärsmodeller” samt att involvera byggaktörer i ett tidigare skede i planeringen. I skrivelsens framhålls även att SVA är ett viktigt verktyg för att säkerställa en långsiktigt hållbar utveckling av Stockholms stad och därför uttrycks en oro för att en ny inriktning kommer att urvattna och möjligen även försvåra kontorets arbete för att säkerställa socialt hållbara stadsmiljöer. I skrivelsens framförs följande frågor för besvarande till förvaltningen:

1. Hur fortlöper implementeringen av SVA i de utvalda pilotprojekten?
2. På vilka sätt har inriktningen på modellens syfte och genomförande reviderats och/eller specificerats sedan nämndbeslutet 2018?
3. Hur ämnar kontoret verka för en bredare, rutinmässig implementering av SVA i exploateringsprocessen, utifrån de lärdomar som pilotprojekten har genererat?
4. Vad är tidsplanen för en bredare, rutinmässig implementering av SVA i exploateringsprocessen?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av exploateringskontorets avdelning för Miljö och teknik. Beredningen har skett i samråd med avdelningarna projektutveckling, stora projekt, med administrativa avdelningen, och med stadsbyggnadskontoret.

Exploateringskontorets synpunkter

I stadens budget för 2019 framgår att Stockholm ska vara en ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar stad. Agenda 2030:s globala mål för hållbar utveckling ska ligga till grund för en hållbar utveckling och Stockholm ska vara ledande i genomförandet av de 17 globala hållbarhetsmålen.

I stadens budget för 2019 anges att Stockholm ska byggas attraktivt, hållbart, tätt och vara en levande och socialt hållbar stad. Alla stadsdelar ska utvecklas med en blandning av bostäder, arbetsplatser, handel, natur, kultur, skolor och förskolor. Stadsutveckling som verktyg för att nå social sammanhållning ska tas tillvara. Stockholms stads översiktsplan anger att all stadsutveckling ska vara socialt värdeskapande och att det omfattande byggande som Stockholms stad står inför skapar en unik möjlighet att förbättra och utveckla hela staden i en mer socialt hållbar riktning. Genom en strategisk planering kan hela Stockholm dra nytta av den stadsutveckling som genereras av ett omfattande bostadsbyggande.

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt möte den 14 juni 2018 om att godkänna upplägg av en modell för socialt värdeskapande analys (SVA) i enlighet med exploaterings och stadsbyggnadskontorens förslag. Modellen syftar till att underlätta för exploaterings- och planprojekten att nå stadens mål om social hållbarhet genom att tillämpa ett socialt värdeskapande perspektiv i stadsbyggnadsprocessens alla skeden. Modellens ramverk utgörs av stadsbyggnadsprocessens skeden och

översiktsplanens stadsbyggnadsmål. Stadsbyggnadsmålen analyseras ur ett socialt värdeskapande perspektiv och slutsats av analys utgör senare underlag för projektspecifika effekt- och projektmål som ska bidra till socialt värdeskapande. Uppsatta effekt- och projektmål ska bidra till att respektive stadsbyggnadsprojekt tillförs sociala värden som saknas eller är underrepresenterade på en plats.

Modell för SVA innebär att byggaktörer involveras i stadens arbete med social hållbarhet, genom att markanvisade byggaktörer är med i processen med att fastställa projektspecifika effekt- och projektmål som bidrar till socialt värdeskapande.

I Stockholms stads budget för 2019 anges att exploateringsnämnden ska styra mot ett socialt hållbart bostadsbyggande genom att främja konkurrensen mellan byggaktörer för att gynna innovationskraft och nya affärsmodeller. Nämnden arbetar för att nå detta mål bland annat genom att skapa forum för gemensamt lärande om socialt värdeskapande stadsutveckling mellan staden och byggaktörer, se närmare beskrivning under fråga 2 nedan. Detta budgetuppdrag påverkar emellertid inte inriktning eller syfte för arbetet med modell för socialt värdeskapande analys.

De frågor som framförs i skrivelsen besvaras nedan enligt följande.

1. Hur fortlöper implementeringen av SVA i de utvalda pilotprojekten?

Under 2018 har modellen tagits fram för ledstångens skeden initiera, utreda och planera. Under hösten 2018 valdes fyra pilotprojekt ut för att pröva modellen. Pilotprojekten syftar till att pröva modellens genomförbarhet och nytta och ska utvärdera respektive skede i modellen, och ge förslag till förbättringar av modellens uppbyggnad. Nedan följer en rapportering av arbetet med respektive pilotprojekt:

Fagersjö

Bakgrund: Fagersjö-Farsta är utpekat som ett prioriterat strategiskt samband i översiktsplan för Stockholm. Bland stadens stadsdelar utmärker sig Fagersjö genom sitt avskilda läge i staden och relativt låga tillgång till stadskvaliteter. Familjebostäder har fått en generell markanvisning om 100-200 hyresrätter där specifik plats ännu inte är bestämd. Pilotprojektet innebär en möjlighet att testa hur projekt kan överföra resultat från modell för SVA till att välja plats för ny bebyggelse.

Status: Projektet genomgick modellens analyskede under våren 2019. Projektet planerar att sätta upp effektmål efter sommaren 2019.

Husby Södra

Bakgrund: Projektet syftar till att göra ett tillägg till Husbys bebyggelsestruktur, stärka tillgängligheten till Järvafältet och kopplingarna till Akalla och Kista. Exploateringskontoret har föreslagit markanvisningar inom området.

Status: Husby Södra utförde modellens analyskede under våren 2019. Markanvisningsförslaget är återremitterat till exploateringskontoret för bearbetning. Arbetet med modell för SVA avvaktar därför nytt beslut i exploateringsnämnden.

Loudden

Bakgrund: Norra Djurgårdsstaden är av kommunfullmäktige ett utpekad hållbarhetsprofilområde. I Loudden planeras för ca 4 000 bostäder, kontor, handel, skola, förskolor, idrottshall, simhall, parker mm. Visionsarbete pågår och pilotprojektet innebär en möjlighet att pröva på vilket sätt modell för SVA kan bidra till att säkerställa sociala aspekter/kvaliteter i tidigt skede.

Status: Under våren 2019 genomgick projektet modellens analyskede.

Slakthusområdet, etapp 3

Bakgrund: Utgår från planprogram för Slakthusområdet. Projektet ska tillskapa en blandning av bostäder, kontor, handel, kultur och event. Pilotprojektet innebär en möjlighet att testa hur projekt kan konkretisera effekt- och projektmål med grund i ett redan framtaget program, och en möjlighet att undersöka vad det innebär i ett högt exploaterat område med höga markvärden.

Status: Projektgruppen kommer att ha en första analysworkshop under våren 2019. Efter sommaren 2019 kommer en fördjupad analysworkshop att hållas med övriga förvaltningar och byggaktörer.

2. På vilka sätt har inriktningen på modellens syfte och genomförande reviderats och/eller specificerats sedan nämndbeslutet 2018?

Upplägg för en modell för socialt värdeskapande analys (SVA) som fastställdes av exploateringsnämnden under 2018 utgör fortsatt inriktning för arbetet. Sedan inriktningsbeslutets antagande har arbetet med modell för SVA vidareutvecklats och specificerats enligt nedan.

- Modellen prövas i pilotprojekt, se närmare beskrivning ovan.

- Under 2019 har exploateringsnämnden tillsammans med stadsbyggnadsnämnden startat upp ett delprojekt inom modell för SVA. Det syftar till att verka kunskapsbyggande inom social hållbarhet för att underlätta en bred implementering av modell för SVA. Delprojektet syftar även till att främja spridning av goda exempel på arbete med socialt värdeskapande stadsutveckling.
- I Stockholms stads budget för 2018 hade exploateringsnämnden i uppdrag att skapa forum för gemensamt lärande om social hållbarhet mellan staden och privata aktörer. Utifrån uppdraget bjöd exploateringskontoret under hösten 2018 in byggaktörer till en halvdag om gemensamt lärande kring socialt hållbar stadsutveckling. Tillfället var uppskattat både av stadens tjänstepersoner och inbjudna byggaktörer. Byggaktörer har visat på ett stort intresse i att arbeta med dessa frågor tillsammans med staden. Under 2019 fortsätter arbetet med att skapa forum för gemensamt lärande inom social hållbarhet.

Därutöver inleddes i början av 2019 ett samarbete med stadsbyggnadsforskare från KTH. Syftet är att stärka exploaterings- och stadsbyggnadskontorens underlag i arbetet med ett socialt värdeskapande perspektiv i tidiga skeden. Samarbetet pågår under året och fokuserar på modell för socialt värdeskapande analys, och budgetuppdragen om bostadspotential och arbetsplatspotential.

3. Hur ämnar kontoret verka för en bredare, rutinmässig implementering av SVA i exploateringsprocessen, utifrån de lärdomar som pilotprojekten har genererat?

Under 2019 prövas och utvärderas modell för SVA genom pilotprojekt. Efter utvärderingen har gjorts är ambitionen att modellen implementeras i alla nystartade projekt.

4. Vad är tidsplanen för en bredare, rutinmässig implementering av SVA i exploateringsprocessen?

Om utvärderingen av pilotprojekten under slutet av 2019 visar att modell för SVA är en robust och genomförbar processmodell är ambitionen att alla nystartade projekt ska arbeta enligt modell för SVA från och med slutet av 2019.

Slut

Bilagor

1. Uppföljning av modellen för SVA (Socialt Värdeskapande Analys), skrivelse 2019-04-25